

Λατρευτική ζωή

Ξενάγηση στο σπίτι του Θεού

Τό μάθημα αυτό είναι καλό να γίνει μέσα στον ναό, ώστε τα παιδιά να μπορούν να βλέπουν όλα όσα θα τους πούμε. Αν δεν είναι εύκολο κάτι τέτοιο, θα πρέπει να φροντίσουμε να συνοδεύεται από αντίστοιχη προβολή (βλ. έποπτικό υλικό) ή τουλάχιστον να έχουν όλα τα παιδιά μπροστά τους τό σχετικό σχεδιάγραμμα (βλ. έποπτικό υλικό).

Σήμερα, παιδιά, σκέφτηκα να κάνουμε τή συνάντησή μας εδώ, στον ναό τής ένορίας μας. Θα τό χαρείτε κι έσείς, πιστεύω, να ξεναγηθούμε στο σπίτι του Θεού μας, πού είναι καί δικό μας σπίτι. Κι όπως ό καθένας από μās γνωρίζει πολύ καλά τό σπίτι του -τους χώρους του, τά έπιπλα, πού βρίσκονται τά διάφορα πράγματα- έτσι καί τά παιδιά του Θεού ξέρουν πώς να κινούνται μέσα στο σπίτι του πατέρα τους. Έλāτε, λοιπόν, μαζί σήμερα να γνωρίσουμε λίγο καλύτερα τό σπίτι του Θεού πατέρα μας, πού είναι τό ...κοινό μας σπίτι!

Πρίν ξεκινήσουμε τήν ξενάγηση σέ κάθε μέρος ξεχωριστά, θέλω να στρέψετε τή ματιά σας γύρω γύρω στον ναό καί να θαυμάσετε. Πόση **όμορφιά** καί **μεγαλειο**, **τάξη** καί **άρμονία** έχουν όλα τά πράγματα μέσα στον ναό! Μέ πόση αγάπη οί πιστοί διακοσμούν τό σπίτι

τοῦ Θεοῦ! Κι ὅλα αὐτά γιατί; Γιατί θέλουμε τό σπίτι τοῦ Θεοῦ νά εἶναι πολύ ὁμορφο, πολύ ἐπιβλητικό, πολύ καθαρό καί τακτοποιημένο, ἀφοῦ σ' αὐτό συναντιόμαστε ὅλοι οἱ πιστοί κάθε Κυριακή καί γιορτή, κι ἀφοῦ ἐδῶ μᾶς περιμένει ὁ ἴδιος ὁ Θεός μέ τούς ἀγγέλους καί τούς ἁγίους Του!

Ἄς ξεκινήσουμε τώρα τήν ξενάγησή μας! Νά θυμηθοῦμε πρῶτα ὅτι κάθε φορά πού ἐρχόμαστε στόν ναό, μόλις φτάσουμε στήν εἴσοδό του, σταματοῦμε τίς περιπτές κουβέντες καί τά παιχνίδια καί συγκεντρώνουμε τόν νοῦ μας στόν Θεό.

Μόλις δραςκελίσουμε τήν εἴσοδο, ὁ χῶρος πού συναντᾶμε ὀνομάζεται **νάρθηκας** ἢ **πρόναος**. Ἀπό τόν νάρθηκα παλιότερα παρακολουθοῦσαν τή Θεία Λειτουργία οἱ **κατηχούμενοι**, ὅσοι δηλαδή ἦταν ἀκόμη ἀβάπτιστοι. Σήμερα χρησιμεύει γιά νά στήνονται τά **παγκάρια** τοῦ ναοῦ, ἀπ' ὅπου παίρνουμε τά κεριά. Ἐκεῖ συνήθως στέκονται οἱ **ἐπίτροποι**, πού ἔχουν τήν εὐθύνη γιά τήν ἡσυχία καί τήν τάξη μέσα στόν ναό. Στόν νάρθηκα, ἐπίσης, συναντοῦμε τά **προσκυνητάρια**, δηλαδή ξυλόγλυπτα ἢ μαρμάρινα εἰκονοστάσια, ὅπου εἶναι τοποθετημένες ἱερές **εἰκόνες**: τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας, πού εἶναι οἱ οἰκοδεσπότες πού μᾶς ὑποδέχονται σ' αὐτό τό σπίτι, καθώς ἐπίσης τοῦ Ἁγίου τοῦ ναοῦ καί ἄλλων ἁγίων. Αὐτές τίς εἰκόνες τίς προσκυνοῦμε μέ εὐλάβεια μόλις μποῦμε στόν ναό. Κοντά στά προσκυνητάρια ὑπάρχουν καί τά **μανουάλια**. Εἶναι τά κηροπήγια στά ὁποῖα ἀνάβουμε τά κεριά μας.

Ἀλήθεια, ἀναρωτηθήκατε ποτέ γιατί ἀνάβουμε κεριά; Δεῖτε πῶς λιώνει ἓνα κεριό καθώς καίγεται! (Δείχνουμε στά παιδιά ἓνα ἀναμμένο κεριό). Ἔτσι πρέπει **νά καίει πάντα στήν ψυχή μας ἡ λαχτάρα νά εἴμαστε μαζί μέ τόν Χριστό**. Ἐπίσης, νά εἶναι καθαρή ἡ ψυχή μας ὅπως τό καθαρό κεριό καί **γεμάτη ἀπό τό φῶς τοῦ Χριστοῦ**.

Ὁ νάρθηκας σέ ἄλλους ναούς ἀποτελεῖ ἓνα ξεχωριστό μέρος, ἐνῶ σέ ἄλλους εἶναι τό πίσω μέρος τοῦ ναοῦ. Ἀφοῦ περάσουμε τόν νάρθηκα, μπαίνουμε στόν **κυρίως ναό**, πού τελειώνει ἐκεῖ πού ἀρχί-

ζει τό **ἅγιο Βῆμα**. Ἐδῶ, στὸν κυρίως ναό, στεκόμαστε ὅλοι οἱ πιστοὶ γιὰ νὰ λάβουμε μέρος στὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας. Νά, τὰ **καθίσματα** καὶ τὰ **στασίδια**, δεξιά τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀριστερά τῶν γυναικῶν. Στὸ πάνω μέρος τοῦ ναοῦ ὑπάρχει συνήθως ὁ **γυναικωνίτης**.

Νά κι ὁ **ἐπισκοπικός θρόνος**! Ἐδῶ στέκεται ὁ ἐπίσκοπος, κάθε φορά πού ἔχουμε τὴ χαρὰ νὰ τὸν ἔχουμε στὸν ναό μας. Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ πατέρας ὅλων τῶν πιστῶν, συνεχίζει τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ μας. Γι' αὐτὸ στήν πλάτη τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου βρίσκεται πάντοτε ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὁ ἱερέας, ὅταν θυμιάζει, πάντα ξεκινᾷ ἀπὸ δῶ.

Δεῖτε τώρα τὸν **ἄμβωνα**. Ἀπὸ τὸν ἄμβωνα ἡ **μπροστά στήν Ὠραία Πύλη** διαβάζεται τὸ **Εὐαγγέλιο** καὶ γίνεται τὸ **κήρυγμα**, ἡ ἐξήγηση δηλαδή τοῦ Εὐαγγελίου.

Πρὶν προχωρήσουμε, θά ἤθελα καὶ πάλι νὰ ρίξετε μιὰ ματιά γύρω σας. Προσέξτε πῶς εἶναι στολισμένοι οἱ τοῖχοι: Ἔχουν **εἰκόνες** πού ἱστοροῦν τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄλλες πού εἰκονίζουν ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅπως στὸ σπίτι μας ἔχουμε τίς φωτογραφίες τῶν ἀγαπημένων μας προσώπων, ἔτσι καὶ στὸν ναό ἔχουμε τίς εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας καὶ πολλῶν ἁγίων μας.

Τώρα θέλω νὰ σηκώσετε λίγο τὸ κεφάλι σας ψηλά. Τί ὑπάρχει στὸ πιό ψηλὸ σημεῖο τοῦ ναοῦ; Ὁ **τροῦλος**. Τί βλέπουμε στὸν τροῦλο; Τὸν Χριστὸ μας! Δεῖτε! Ἡ ματιά Του εἶναι στραμμένη στὴ γῆ. Τίποτε δέν ξεφεύγει ἀπὸ τὸ βλέμμα Του! Γύρω Του ἔχει τοὺς Προφῆτες καὶ τοὺς Εὐαγγελιστές.

Φτάσαμε τώρα μπροστά στὸ **Τέμπλο**, πού χωρίζει τὸν κυρίως ναό ἀπὸ τὸ **Ἱερό**, ὅπου μπαίνει μόνο ὁ ἱερέας καὶ ὅσοι ἄνδρες ἔχουν κάποια διακονία· συνήθως ὁ **νεωκόρος**, ὁ ὁποῖος φροντίζει γιὰ τὴν τάξη καὶ τὴν καθαριότητα τοῦ ναοῦ. Ἐπίσης, καὶ τὰ παιδιά πού διακονοῦν, τὰ **παπαδάκια**. Ἔχουν ἰδιαίτερα τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ αὐτά τὰ παιδιά, ἐφόσον βέβαια διακονοῦν μέ προσοχὴ καὶ εὐλάβεια.

Τὸ τέμπλο ἔχει τρεῖς πόρτες: Τὴν κεντρικὴ, τὴν **Ὠραία Πύλη**,

καί τίς δύο μικρότερες, τή μία από τήν πλευρά τῶν ἀνδρῶν καί τήν ἄλλη από τήν πλευρά τῶν γυναικῶν. Ἐδῶ, στό τέμπλο ὑπάρχουν πολλές εἰκόνες. Ξέρετε ὅτι ὑπάρχει γιά τίς περισσότερες ἀπό τίς εἰκόνες τοῦ τέμπλου εἰδική θέση; Νά τί ἐννοῶ: Σέ κάθε ναό κοιτάζοντας τό τέμπλο δεξιά ἀπό τήν Ὁραία Πύλη θά δεῖτε πάντα τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Ἀριστερά της θά δεῖτε πάντα τήν **εἰκόνα τῆς Παναγίας**. Παρατηρήστε, τί ὑπάρχει δίπλα στήν **εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ**; Τό βρήκατε: ἡ **εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου**. Καί δίπλα στήν Παναγία; Πολύ σωστά! Ἡ **εἰκόνα τοῦ Ἁγίου τοῦ ναοῦ**. Κοιτάζτε τώρα καί τίς εἰκόνες πού εἶναι στίς δύο πλαϊνές πόρτες. Εἶναι οἱ δύο ἀρχάγγελοι: ὁ **Γαβριήλ** ἀπό τήν πλευρά τῶν ἀνδρῶν καί ὁ **Μιχαήλ** ἀπό τήν πλευρά τῶν γυναικῶν.

Μέ εὐλάβεια, παιδιά, νά σταθοῦμε τώρα καί νά κοιτάζουμε μέσα στό Ἱερό. *(Εἰδικά ἡ ξενάγηση στό Ἱερό θά ἦταν καλύτερα νά γίνει ἀπό τόν ἱερέα τῆς ἐνορίας μας. Ἄν ὅμως δέν ἔχει ὁ ἴδιος τή δυνατότητα, μποροῦμε νά τόν παρακαλέσουμε ν' ἀφήσει ἀνοιχτή τήν Ὁραία Πύλη, ὥστε τά παιδιά νά μποροῦν νά βλέπουν τήν Ἁγία Τράπεζα)*. Τί βλέπουμε στό κέντρο; Τήν **Ἁγία Τράπεζα**. Τό σημεῖο αὐτό τοῦ ναοῦ εἶναι πολύ ἱερό. Ἐδῶ σέ κάθε Θεία Λειτουργία γίνεται ἓνα μεγάλο θαῦμα, τό μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα τά θαύματα! Τό ψωμί (**πρόσφορο**) καί τό κρασί (**νάμα**), πού προσφέρουν οἱ ποτοί, μεταβάλλονται ἀπό τό Πνεῦμα τό Ἅγιο σέ **Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ**!

Πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα βρίσκεται τό **Εὐαγγέλιο**, πού διαβάζεται σέ κάθε Θεία Λειτουργία, καί ὁ **σταυρός** μέ τόν ὁποῖο μᾶς εὐλογεῖ ὁ ἱερέας. Πίσω ἀπό τό Εὐαγγέλιο ὑπάρχει τό **ἄρτοφόριο**. Εἶναι ἓνα μικρό ἁγιασμένο κιβώτιο, ἐρμητικά κλειστό, στό ὁποῖο φυλάσσεται τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας ἀπό τή Θεία Λειτουργία τῆς Μεγάλης Πέμπτης. Ἀπό δῶ παίρνει ὁ ἱερέας καί κοινώνει κάποιον ἐτοιμοθάνατο καί καθέναν πού ἔχει μεγάλη ἀνάγκη καί χρειάζεται ἐκτάκτως νά κοινωνήσει.

Πίσω ἀπό κάθε Ἁγία Τράπεζα βρίσκεται πάντα ἓνας μεγάλος

Ἑσταυρωμένος. Στήν ἀριστερή πλευρά της, μέσα σέ μία καμπύλη τοῦ τοίχου βρίσκεται ἡ ἱερή **πρόθεση ἢ προσκομιδή.** Ἐκεῖ ὁ ἱερέας ἐτοιμάζει τὰ Τίμια Δῶρα, τό ψωμί καί τό κρασί, πού θά γίνουν Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ.

Ἄλλα ἱερά σκεύη καί ἀντικείμενα πού βρίσκονται μέσα στό ἱερό εἶναι: α) τό **θυμιατήρι ἢ θυμιατό:** σ' αὐτό καίμε ἓνα καρβουνάκι καί πάνω του βάζουμε τό θυμίαμα, πού ἀναδίδει ἀρωματικό καπνό συμβολίζοντας τήν προσευχή πού ἀνεβαίνει πρὸς τόν οὐρανό, β) τὰ **ἐξαπέρυγα:** εἶναι μεταλλικοί δίσκοι πάνω σέ κοντάρια, πού παριστάνουν ἀγγέλους μέ ἑξί φτερά, γιά νά δείξουν πόσο γρήγορα οἱ ἀγγελοι ἐκτελοῦν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὅταν βγοῦμε ἔξω ἀπό τόν ναό, θά ἀντικρίσουμε τό **καμπαναριό.** Οἱ καμπάνες καλοῦν τούς πιστοὺς στήν ἐκκλησία κάθε φορά πού τελεῖται ἡ Θεία Λειτουργία ἢ κάποια ἄλλη Ἀκολουθία.

Ὁ ναός εἶναι τό **δεύτερο σπίτι τοῦ πιστοῦ.** Γι' αὐτό μέ ἀγάπη φροντίζουμε νά τόν διατηροῦμε καθαρό καί στόν ἐσωτερικό καί στόν ἐξωτερικό του χῶρο. Κι ὅταν μέ τή συντροφιά μας παίζουμε στήν **αὐλή** του, πρέπει πολὺ νά προσέχουμε τὰ λόγια μας καί τή συμπεριφορά μας, ἀφοῦ εἶναι ἡ αὐλή ἔξω ἀπό τό σπίτι τοῦ Θεοῦ.

Ἄν τό σκεφεῖτε, παιδιά, **ὅλη ἡ ζωή μας συνδέεται στενά μέ τόν ναό.** Σαράντα μέρες μετὰ τή γέννησή μας μᾶς ὁδήγησαν στόν ναό οἱ γονεῖς μας γιά τόν σαραντισμό. Στόν ναό, ἐπίσης, βαπτιστήκαμε καί γίναμε χριστιανοί. Ἐδῶ συμμετέχουμε στή Θεία Λειτουργία, στό Εὐχέλαιο, στήν Ἐξομολόγηση. Ἐδῶ ἀπολαμβάνουμε τίς χαρές τῶν μεγάλων γιορτινῶν ἡμερῶν. Μέσα στόν ναό θά τρέξει ὁ πιστός γιά νά προσευχηθεῖ γιά τίς δυσκολίες τῆς ζωῆς καί ν' ἀντλήσει δύναμη. Ἐδῶ στεφανώνεται καί μοιράζεται τή χαρά τοῦ γάμου του μέ τούς συγγενεῖς καί ὅλη τήν τοπική ἐκκλησία. Ἐδῶ χαίρεται τή βάπτιση τῶν παιδιῶν του. Ἐδῶ θά ὁδηγηθεῖ, τέλος, καί γιά τήν ἐξόδιο ἀκολουθία του. Ἐδῶ θά κάνει μνημόσυνο γιά τούς ἀγαπητοὺς του πού

είναι κεκοιμημένοι. Νά πώς ἡ Ἐκκλησία ἀγκαλιάζει ὅλη τή ζωή μας! Ἄς προσερχόμαστε, λοιπόν, στόν ναό μέ **εὐλάβεια** καί **ἀγάπη**, γιά νά γεμίζουμε μέ τή χάρη καί τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Στό δικό Σου σπίτι, Θεέ μου,
νιώθω ἀσφάλεια, χαρά,
μ' εὐλογεῖς, μοῦ δίνεις δῶρα
τῆς ἀγάπης Σου ἀκριβά.

Κάθε Κυριακή ἕνα θαῦμα,
στόν δικό Σου τόν ναό!
Ἀξίωσέ με μέ εὐλάβεια
νά ῥχομαι καί σεβασμό,
νά φροντίζω, ν' ἀγαπάω
τό δικό Σου σπιτικό!

ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Ξενάγηση στόν ναό: προβολή - σχεδιάγραμμα.
2. Τραγούδια: α) «Τό ταξίδι» σέ ἀρχεῖο ἤχου. β) Αὐτοσχέδιο τραγούδι (στίχ μουσική τοῦ προηγούμενου τραγουδιοῦ).
3. Κατασκευή: Χαρτεπικόλληση.
4. Προτάσεις γιά παιχνίδια.

Ὑποσημείωση: Δέν εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀναφορά σέ κάτι πού λείπει ἀπό τόν ναό ὅπου ξεναγοῦνται τά παιδιά (π.χ. ἄμβωνας, τροῦλος, καμπαριό).